

# KENYA

NATURFORVALTNING NÆR ÆKVATOR



Dansk Ornitologisk Forening





## FORORD

“At rejse er at leve”, skrev H.C. Andersen.

At tage ud i den store verden og opleve spændende steder og fantastisk natur er for mange rejsende selve målet med turen. Mange DOF-medlemmer rejser også ud for at få nye og spektakulære fugleoplevelser. Men der også en anden fortælling bag de storslåede oplevelser.

Naturen er mange steder trængt af menneskelig aktivitet. Rovdriften på træ ødelægger verden over værdifulde skovområder, ligesom en række andre naturtyper er akut truet. DOF har i mere end to årtier valgt at tage ansvar og bidrage til en bæredygtig udnyttelse af naturens ressourcer. Kun ved at handle kan vi beskytte klodens unikke biodiversitet og bidrage til forbedrede levevilkår for vore efterkommere.

Internationalt arbejde er blevet en meget vigtig del af DOF's virke, og vores engagement er gradvist blevet udbygget, siden det første internationale projekt tog sin begyndelse i starten af 1980'erne. DOF er nu aktiv i en række lande, hvor fugle og natur har brug for en håndsrækning. I november 2004 kunne jeg præsentere vores projekter på Sumba i Indonesien. Jeg lovede dengang, at det ville være det første i en række af tillæg om internationale projekter. Det er mig derfor en glæde nu at kunne præsentere dette blad om DOF's aktiviteter i Kenya.

Kenya er for mange ensbetydende med den vidtstrakte savanne med en imponerende koncentration af mange arter af vilde dyr, løver, bøfler, elefanter og mange flere. Besøg i de store nationalparker giver enestående oplevelser, og tusinder af turister rejser hvert år til Kenya for at opleve den dramatiske og storslåede natur.

Også set gennem en ornitologs kikkert er Kenya en perle af høj karat. Over 1000 fuglearter findes her, hvoraf ni er endemiske. Det vil sige, at arterne ikke findes andre steder på

kloden. Desuden finder man i landet en række arter, der er globalt truede og meget sjældne. Derfor er det så afgørende at passe på alle disse arters levesteder. I det perspektiv iværksatte DOF i 2003 et projekt i samarbejde med vores søsterorganisation, Nature Kenya.

Projektet, der er finansieret med knap 1 million kroner fra Projektrådgivningen under Danida, har sigte på at styrke de caretakergrupper, der findes rundt om nogle af Kenyas vigtigste fuglelokaliteter. Projektet skal samtidig involvere lokalbefolkningen i naturbeskyttelsen, for skal sådanne projekter lykkes, er den folkelige opbakning og forankring af allerstørste betydning.

Fattigdom er i Kenya et overordentlig stort problem, og millioner af mennesker lever under fattigdomsgrænsen. DOF arbejder på at sikre de lokale beboere bedre muligheder for at kunne generere indkomst som følge af projektet. Det er vores klare mål, at forbedrede vilkår for naturen skal afspejles i forbedrede vilkår for lokalbefolkningen. Fattigdomsbekæmpende aktiviteter skal foregå side om side eller hånd i hånd med naturbeskyttelsen.

Projektet har nu været i gang i to år og har allerede nået en række fine resultater, som præsenteres på de næste sider. Vi nærer derfor det håb, at projektet kan forlænges, så Nature Kenya og DOF i fællesskab kan fortsætte det vigtige arbejde for Kenyas natur, for fugle og for mennesker.

God læselyst!

*Christian Hjorth*

Christian Hjorth

Formand

Dansk Ornitologisk Forening

DOF - BirdLife Danmark



Man kan opleve store flokke af Lille Flamingo (*Phoeniconaias minor*) ved Kenyas saltsøer i Rift Valley. Foto: Finn Thilsted

DETTE HÆFTE OM KENYA, NATURFORVALTNING NÆR ÆKVATOR, ER PRODUCERET SOM ET TILLÆG TIL FUGLE OG NATUR NR. 2, 2005 OG FINANSIERET AF PROJEKTRÅDGIVNINGEN UNDER DANIDA.

REDAKTION: MARTIN HOLM, ANITA PEDERSEN OG HELGE RØJLE CHRISTENSEN (ANSH.) TEKST OG OVERSÆTTELSE: MARTIN HOLM, MED MINDRE ANDET ER ANGIVET. TILLÆGGET KAN REKVIRERES SOM SÆRTRYK VED HENVENDELSE TIL DANSK ORNITOLOGISK FORENING.

FRSIDEFOTOS: UNG MAND FRA MASAI-STAMMEN. INDSAT FRA VENSTRE: LØVE, MARABUSTORK, ELEFANT, GIRAF, HVIDT NÆSEHORN OG KRONTRANER.

ALLE FOTOS: LENE HOLM BAGSIDEFOTO: ELEFANT PÅ MASAI MARA. FOTO: LENE HOLM.

# KENYA

## FRA MENNESKEHEDENS VUGGE TIL GALSKABENS TOGRUTE



Uldhalsstorke (*Ciconia episcopus*) træffes almindeligt i Kenya. Her omkring et vandhul i Masai Mara nationalparken. Foto: Lene Holm

I 1911 faldt den tyske entomolog professor Kattwinkel ned i en ravine i sin jagt på en sjælden sommerfugl. Stedet han faldt ned i var Olduvai-grotten på Serengeti-sletten. Af uransagelige årsager overlevede Kattwinkel faldet. Da han kom til sig selv og løftede blikket, så han noget kun videnskabsmænd opdager: At klippevæggen i grotten var skabt af menneskelige (hominide) fossiler. Dette fund ændrede menneskets syn på sin egen udviklingshistorie. Kenya er siden blevet kendt som "menneskehedens vugge".

### Landet i midten af verden

Kenya måler 583.000 km<sup>2</sup>, hvoraf 13.600 km<sup>2</sup> består af ferskvand herunder en lille del af Victoriasøens areal. Mod nord grænser landet mod Etiopiens og Sudans barske ørkener. Mod øst møder man Somalia og det Indiske Ocean, og i vest udgør Uganda grænsen. Kenyas sydgrænse støder op til Tanzania. Kenyas Masai Mara nationalpark går direkte over i Tanzanias Serengeti-nationalpark og udgør et af verdens mest kendte naturområder. Det er her Maraflo den løber og her, gner på drama-

tisk vis, hvert år i tusindtallet krydser floden på deres træk mellem Mara og Serengeti.

Landet kan deles op i fire zoner: Kystzonen, Rift Valley og det centrale højlend, Vestkenya samt Nord- og Østkenya. Da Kenya skæres på tværs af ækvator, siger mange kenyanere, at det er landet i midten af verden.

Den mægtige Rift Valley er Kenyas mest kendte geologiske fænomen: En kæmpemæssig fordybning i landskabet, som er 5000 kilometer lang og strækker sig helt fra det Røde Hav i nord til Mozambique i Sydøstafrika.

Kenyas befolkning er en skøn som blanding af stammer, kulturer, religioner og sprog. De forskellige stammer (i alt 42) er grupperet i overensstemmelse med deres sproglige ophav. Ca. 65 % tilhører Bantustammerne, der bor i det centrale højlend, de sydøstlige egne og ved kysten til Det Indiske Ocean. Nilotic'erne (inkl. Masaierne) bor med deres 30 % i de sydvestlige egne og i den centrale Rift Valley region. I nord finder man Cushtierne 3 %. Spektret dækker også en række minoriteter, såsom Hinduer, Arabere og Euro-

pæere. På grund af denne store diversitet taler de fleste kenyanere mere end et sprog. De oprindelige sprog hænger ved, men Swahili er det mest udbredte i hele Østafrika. Som følge af det tidligere engelske herredømme er engelsk tillige officielt sprog.

### Kim til konflikter

En sådan mangfoldighed er en styrke, men den er desværre også kimen til konflikter. Til trods for at regeringen til stadighed forsøger at indgyde befolkningen en slags "ét folk én skæbne"-tankegang er virkeligheden, at man i Kenya som i mange andre afrikanske lande holder sig til sin egen stamme. Mange mennesker, der aldrig har fået muligheden for at uddanne sig, forstår ikke konceptet med at have en stat. Masaiernes land blev delt, da et par europæiske kejsere trak den vilkårlige grænse mellem Kenya og Tanzania for lidt over 100 år siden. Tiden river ubarmhjertigt Masaifolkets skæbner fra hinanden, selvom den kollektive bevidsthed stadig tænker som ét folk. Derfor finder mange Masaifolk det svært at forstå, hvorfor vejen til deres





Masaierne er meget farverige. Iført deres røde gevandter lyser de op i landskabet og er derfor nemme at se på lang afstand. Det siges at løver vender om, når de ser en masaikriger på savannen. Pelshatten er i øvrigt lavet af løve. Bemærk desuden den særprægede dans, hvor mændene konkurrerer om, hvem der kan hoppe højt.

Foto: Lene Holm

familiers landsbyer nu er blokeret af en usynlig linje, de ikke kan passere. Selv i dag bliver fremmede stammers tilstedeværelse på eget land mødt med mistænksomhed og - desværre alt for ofte - direkte fjendtlighed.

### Galskabens togrute

I slutningen af 1500-tallet begyndte Spanien og Portugal at dele verden mellem sig. Den portugisiske navigatør Vasco de Gama blev den første europæer, der rundede Kap det Gode Håb, syd om Sydafrika. I tiden herefter havde den royale portugisiske flåde kontrollen med samtlige havnebyer i Østafrika, og således også Mombassa.

Dette var starten på århundreders skiftende herredømmer og kamphandlinger i området, hvilket i sidste ende ledte til at den engelske krone satte sig på magten i denne del af Østafrika.

Kræfter i England forsøgte at overtale den britiske krone til at lade en jernbanelinje opføre, der ville muliggøre udviklingen af Uganda under engelsk herredømme. Efter pres fra kirken og hæren besluttede man i juni 1894 at deklare Uganda-protectoratet, som inkluderede området vest for Rift Valley - et område, der i dag er en del af Kenya.

Men at rejse ind i landet til dette nye protectorat var både vanskeligt og farligt. Det indebar, at man skulle krydse ørkener og tørre områder, pakket med vilde dyr og fjendtlige stammer. Alene det at holde ruten åben var særdeles krævende. Jernbaneprojektet blev derfor endeligt godkendt, og blev hurtigt døbt Galskabens Togroute.

Ruten skulle gå gennem 1.000 km ugæstfrit land og undervejs stige med 1.150 meter. Over ækvator og ned i Rift Valley med 600 meters fald undervejs. Sumpe skulle forceres, ligesom svellerne måtte laves af stål, da termitterne åd tømmeret...

Arbejdet skred hurtigt frem, på bekostning af de mange arbejdere, der døde af malaria, dysenteri, skørbug, kolera og tyfus. Tsetsefluerne decimerede pakkdyrene, og lejrene var konstant udsat for angreb fra lokale stammer. Udover dette, måtte de hårdtprøvede arbejdere stå ansigt til ansigt med en fare, der snart blev legendarisk: De menneskeædende løver fra Tsavo.

To hanløver begyndte at opføre natlige togter ind i lejren, hvorfra de trak arbejdere

ud af deres telte og åd dem. Arbejderne troede, at dyrene repræsenterede onde ånder, der var imod opførelsen af banen. Da kattene til sidst blev skudt, havde de ædt 28 arbejdere og et ukendt antal lokale portnere.

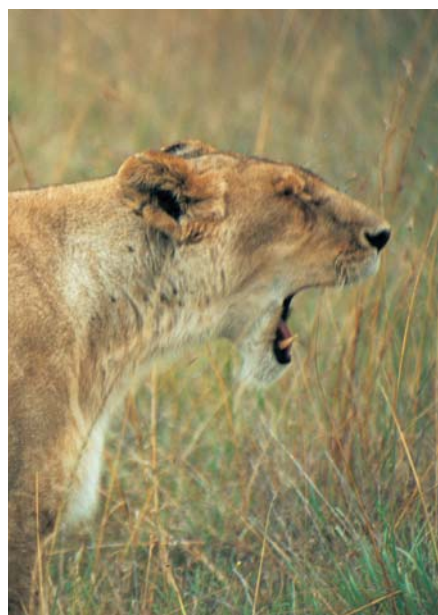
I 1899 nåede banen et vandhul, som Masaierne kaldte Nyrobi. Man besluttede, at der skulle bygges en stor station, der skulle være udgangspunktet for arbejdet i Rift Valley. Mod slutningen af året var stedet kendt som Nairobi. Jernbanen dannede basis for selve opbyggelsen af Kenya, da mange af landets hovedbyer blev grundlagt som stationer på Galskabens Togroute og var med til at definere de grænser, som Kenya har i dag.

### Uafhængigheden

Kolonitiden endte med landets første frie valg i 1963, da Jomo Kenyatta kom til magten, og dermed blev Kenyas første uafhængige præsident. Han havde været dybt involveret i frihedskampen, som en af lederne i Mau Mau-bevægelsen, der kæmpede for Kenyas uafhængighed.

Kenyattas præsidentperiode endte i heftige korruptionsanklager og han døde stædigt kæmpende mod dem i 1977, hvorefter Daniel Arap Moi og KANU-partiet (Kenya African National Union) overtog ledelsen af landet. Korruptionen fortsatte under Moi-administrationen og hans lange regeringsperiode var præget af nepotisme, manglende respekt for menneskerettighederne og almen dårlig regeringsførelse.

Da Kenya gik til sit tredje flerpartisvalg i 2002, tabte Moi efter 24 år ved magten og kunne trække sig tilbage med en af Afrikas største personlige formuer.



Hunløve gaber efter en lur i græsset.

Foto: Lene Holm

# NATURE KENYA



Nature Kenya's direktør  
Paul Matiku.  
Foto: Lene Holm

## East Africa Natural History Society - historien om DOF's partner i Kenya

I 1909 mødtes en lille gruppe forskere og naturinteresserede i Nairobi, hvor de grundlagde East Africa Natural History Society (EANHS) - Østafrikas Naturhistoriske Forening. Formålet med foreningen var at udbrede kendskabet til dyr, planter og deres levesteder. Dengang var studier af naturen ofte ensbetydende med, at man indsamlede dyr og planter for derigennem bedre at kunne identificere arterne og fastslå deres udbredelsesområder. Dette var ikke bare gældende i Afrika. Også i andre dele af verden havde man ofte kikkerten over den ene arm og geværet over den anden, når man var i felten.

EANHS, der siden har ændret navn til Nature Kenya, måtte i 1910 derfor leje et lokale til deres voksende samlinger, og dette rum blev samtidigt landets første naturhistoriske museum.

I takt med, at medlemmerne indsamlede stadig mere information, voksede ønsket om at kunne offentliggøre denne viden. Derfor blev den første udgave af The Journal of East Africa Natural History Society udgivet i 1910. Det blev udgivet i samarbejde mellem foreningen og museet.

Tidsskriftet udkommer stadig og distribueres over store dele af verden.

I 1929 var der indsamlet nok midler til at kunne opføre offentlige udstillinger og laboratorier på Ainsworth Hill - nu Museum Hill i Nairobi. Det lykkedes Nature Kenya at holde museet åbent i 10 år til trods for store økonomiske problemer og en udpræget mangel på støtte fra den engelske kolonimagt. Museet var fra starten åbent for alle uanset race og hudfarve, og flere end 5000 besøgende lagde vejen forbi i 1936.

I 1939 overlod Nature Kenya ansvaret for museet til en bestyrelse og staten indvilligede samtidigt i at yde økonomisk støtte. Det medførte, at der nu var mulighed for at ansætte folk. Nature Kenya fik retten til at udpege to medlemmer til bestyrelsen, sikrede plads til det efterhånden store bibliotek samt gratis adgang til museet for medlemmerne.

### Aktiviteterne udvides

Udover forskere fra museet og studerende fra Det Kongelige Universitet, som senere blev Nairobis Universitet, spillede de frivil-

lige kræfter fra begyndelsen en vigtig rolle i Nature Kenyas aktiviteter. Almindelige mennesker med en interesse for naturen udgjorde hjørnestenene. En uddannet bibliotekar ved navn Priscilla Allen arrangerede i årtier udflugter og var medvirkende til, at også Uganda og Etiopien dannede naturhistoriske foreninger.

Lige efter Kenyas uafhængighed i 1963 var lovende forskere, såsom Leslie Brown og Malcolm Coe med til at introducere foreningen til et bredere publikum. Lang tid før miljøbevægelserne blev moderne, producerede og udgav Nature Kenya information om miljøet og vigtigheden af at værne om det. Man har undervejs fundet ud af, at det ikke er nok at studere biodiversiteten, hvis den skal bestå. Den skal også beskyttes. Derfor har Nature Kenyas fokus været på bæredygtig forvaltning i de senere år. Forskning finder stadig sted gennem det arbejde, der udføres på museet, universitetet og andre forskningsinstitutioner.

På bagsiden kan du se en oversigt over Nature Kenyas igangværende naturbeskyttelsesprogram, øvrige aktiviteter og kontaktdresser.



Frivillig medarbejder på Nature Kenya's kontor i Nairobi.  
Foto: Lene Holm

Sodfalk (*Falco concolor*)  
i udgået træ på  
savannen. Arten er  
trækgæst i Kenya.  
Foto: Lene Holm

Fuglen i Nature  
Kenyas logo er en  
Topørn. Arten er  
relativt almindelig i  
landet. Illustration:  
Nature Kenya

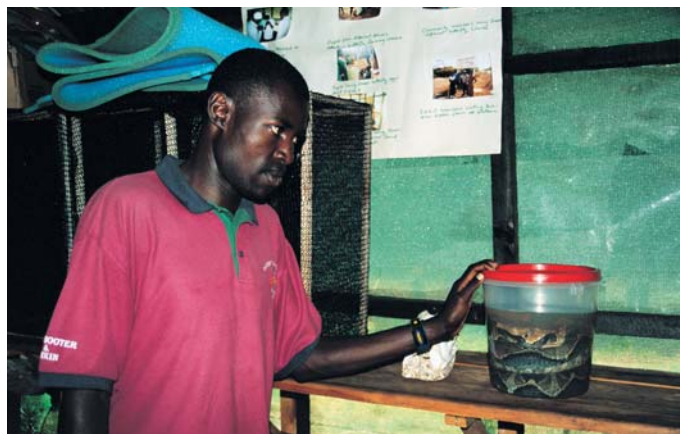




Foto: Lene Holm



Emma Muthoni fra Friends of The Kinangop er initiativtager til gruppens væveaktiviteter.



I Kakamega gøres der en stor indsats for at oplyse lokalbefolkningen om vigtigheden af at passe på skovens slanger.



Medlem af gruppen i færd med at væve et tæppe.



Biavil hører blandt de indkomstgenererende aktiviteter i projektet. Her inspiceres et stude.

# “FOLK FORSTÅR IKKE AT DE DØR,

Siden februar 2003 har DOF i samarbejde med Nature Kenya støttet en række lokale caretakergrupper, der er etableret omkring otte af Kenyas vigtigste fugleområder. Projektet er finansieret af Projektrådgivningen under Danida med ca. 1 million dkr. og løber frem til juni 2005.

“Hvis der ikke sker noget nu, så forsvinder Kakamega-skoven. Folk tror, at de stjæler fra staten, når de fælder træer. I virkeligheden stjæler de fra sig selv.” Ordene kommer fra Patrick Luteshi, der er medlem af caretakergruppen Kakamega Environmental Education Programme, som holder til ved Kenyas sidste tropiske regnskov i den vestlige del af landet. Gruppen er en af otte, som DOF gennem de sidste to år har støttet med en grundlæggende kapacitetsopbygning via midlerne fra Projektrådgivningen. Patrick indså allerede som barn, at der var noget galt med folks syn på naturen. Han uddannede sig til botaniker og meldte sig siden ind i caretakergruppen.

Samme indstilling har Emma Muthoni fra Friends of Kinangop Plateau. Hun startede i midten af 90'erne egenhændigt og uden forudsætninger det uldvæveri, der i dag er en vigtig del af gruppens

arbejde for at redde de rester af græsslette, der findes i området. “Noget måtte der ske, og da jeg først havde startet væveriet, betød kun to ting noget for mig: At blive den bedste væver og gøre noget for mit lokalområde”.

At karte uld for siden at væve det til tæpper og tasker har været medvirkende til, at en række landmænd er begyndt at holde får på deres jord i stedet for at opdyrke den. De har fundet ud af, at de kan tjene penge på at sælge uld til væveriet, der indtil videre har to væve. Det har bl.a. haft betydning for den sjældne og endemiske Kenyasporeribe, der yngler i området. Gruppen har deltaget i en 6 ugers væve-workshop, og kvaliteten af produkterne bliver til stadig bedre. Motiverne finder de i naturen, og de varetager selv produktionen fra den rå uld til det færdige tæppe i flere farver.

Også ved Viktoriasøens bredder nær grænsen til Uganda er Francis Omondi optaget af at gøre noget for miljøet. Som formand for Lake Victoria Sunset Birders har han og gruppen iværksat en række aktiviteter, der er med til at beskytte papyrusumpen langs søen, der huser en lang række sjældne og fåtallige fugle og dyrearter.

“Høsten af papyrus er af afgørende betydning for vores lokalsam-



Caretakergruppen Kakamega Environmental Education Programme arbejder for beskyttelsen af Kenyas eneste tilbageværende tropiske regnskov.



Leah Mwangi fra Kijabe Environment Volunteers fortæller om den illegale produktion af trækul i Kikuyu Escarpment Forest.



Kortet viser placeringen af de otte DOF-støttede caretakergrupper i Kenya.

# HVIS SKOVEN FORSVINDER”

fund. Men det er vigtigt, at der høstes på en bæredygtig måde. Det handler om, at få folk til at tage ansvar” siger Francis. Gruppen har endvidere netop engageret sig i kampen mod affald og tjener nu penge på at indsamle plastikflasker og indlevere dem til genbrug. De er på eget initiativ desuden gået sammen med en gruppe lokale fiskere for at sætte fokus på netop bæredygtigheden. Derudover forfatter medlemmerne artikler med fokus på naturbeskyttelse til lokale aviser og magasiner.

## Dansk hjælp gør forskel

Kenya har i alt 60 Important Bird Areas (IBAs - vigtige fuglelokaliteter), og der er dannet caretakergrupper ved otte af dem.

DOF's og Nature Kenya's projekt har været medvirkende til, at caretakergrupperne har undergået en sand forvandling. Grupperne fremstår som enheder i et fællesskab, der har lært at trække på hinandens erfaringer. Besøg hos andre grupper har gjort, at man har kunnet udveksle gode råd og lære af hinanden. "DOF's og Projekt-rådgivningens hjælp har gjort en kæmpe forskel. Venskaber er blevet knyttet, og vi har haft mulighed for at opleve andre dele af vores land", siger Wycliffe Adukha fra Kakamega. Han er gruppens

krybdyrekspert og tillige en fremragende fugleguide, der ofte har folk med på rundtur i skoven.

I samme skov findes der 33 slangearter, hvoraf 17 er giftige. Som mange andre steder i verden giver slanger også i Kenya anledning til frygt og fordomme. Som Patrick Achevi udtaler: "Når man bygger et nyt hus i Kenya, flytter der altid en slange med - en harmløs art, der er med til at holde giftslangerne væk. Desværre ved folk ikke bedre, end at de slår slangerne ihjel med det resultat, at der nu er et ledigt hus, som de giftige slanger kan flytte ind i." Derfor gør gruppen meget ud af også at informere folk om slanger. Harmløse, såvel som giftige!

Projektet har desuden afstedkommet, at der har været afholdt en række workshops med fokus på projektstyring, organisationsudvikling, medlemshvervning, fundraising, udarbejdelse af publikationer og aktivering af frivillige mv.

Samtlige grupper er i dialog og samspil med lokalsamfundene, og navnlig skolebørn bliver undervist i natur og miljø. Der er mange steder endvidere mulighed for at komme på guidede ture rundt på lokaliteterne. I Kakamegaskoven er et udkigstårn ved at blive opført, og ved Kinangop Plateau kan man som besøgende



indlogere sig i et gæstehus, der har udsigt over Naivashasøen. Biavl og sommerfugleavl er nye og vigtige indkomstgenererende aktiviteter og for mange i lokalbefolkningerne beviset på, at det kan betale sig at passe på naturen. "Vi er her for at arbejde med det lokale samfund og passe på skoven" fastslår Kijabe-gruppens formand Peter Manzi.

Problemet med ulovlig træfældning er der fuld fokus på. Både ved Kikuyu Escarpment Forest og i Kakamegaskoven er man i gang med at genudplante træer. Man bruger endvidere meget energi på at oplyse de lokale om fordelene ved at lade de oprindelige træer stå og i stedet plante hurtigtvoksende sorter til byggematerialer og brændsel. Det har afstedkommet, at der nu er anlagt egentlige planteskoler, hvor man avler forskellige træ- og plantesorter.

"På et tidspunkt fik vi stjålet adskillige tusinde små nyplantede træer", siger Julius Kimani, der leder skovprogrammet hos Kijabe Environment Volunteers. "Først var vi vrede og skuffede, men indså efterfølgende, at intet var tabt. Hvad skulle tyvene gøre? De kunne jo kun plante træerne ud, og dét var jo fra begyndelsen hensigten", fortsætter han og smiler.

### Lokale skal være med

Fælles for alle grupperne er deres ufravigelige fokus på at inddrage lokalsamfundene i indsatsen. Alle er klar over, at skal man have succes, så har man brug for opbakning fra "naboerne". Især er det vigtigt at nå ud til skolerne, og der gøres en særlig indsats på dette felt. I Kakamega er der skolebørn på udflugt hver lørdag, og indtil nu har der været besøg fra 60 skoler.

Rent administrativt har grupperne organiseret sig, så der er klarhed over, hvem der har ansvar for hvad. Der er udpeget formænd, kasserere, guider og foredragsholdere m.v. Mange af grupperne spekulerer nu endvidere i, hvordan man kan få indkomst fra f.eks. biavl og turguidning omsat til større ting og andre aktiviteter og tiltag. "Hver gang det lykkes os at holde udgifterne nede, kan vi bruge det sparede beløb på andre ting", siger Peter Manzi. "Vi har f.eks. netop kunnet købe stole til vores kontor".

At kunne benytte en computer er desuden altafgørende for kommunikationen grupperne imellem. Tidligere var der ingen, der havde erfaring med IT, men det rådede projektmidlerne bod på. Bl.a. sendte Kinangop-gruppen et medlem til pc-undervisning. Han trænede efterfølgende resten af medlemmerne i brugen af computer. Alle i Kinangop-gruppen har nu deres egen mailadresse, ligesom samtlige grupper har fået egen mobiltelefon.

Udover oplysningsindsatsen og de indkomstgenererende aktiviteter er grupperne blevet undervist i at kunne identificere og monitere fugle. Der foretages koordinerede optællinger flere gange om året, bl.a. på Kinangop Plateau, hvor den endemiske Kenyasporepipers bestandudvikling følges tæt. Området er af en sådan vigtighed, at den danske naturbevarende fond Aage V Jensens Fonde har doneret penge til, at Nature Kenya og Friends of The Kinangop har kunnet opkøbe et 30 hektar stort område, der skal udlægges til naturreservat. En del af planen er, at der skal opføres en udstillingspavillon, der informerer om områdets unikke natur. Samtidig støtter IUCN Holland opkøbet af et andet tilsvarende areal og kombinationen sikrer, at Kenyas



Formanden for Lake Victoria Sunset Birders, Francis Omondi.  
Foto: Martin Holm



Medlemmer af Friends of The Kinangop foran gruppens kontor. Foto: Lene Holm



Det er afgørende, at børn bliver opmærksomme på vigtigheden af bæredygtig forvaltning. Foto: Lene Holm.

første privatejede naturreservat, hvori der yngler en endemisk fugleart, bliver en realitet.

At kunne identificere fugle og andre dyr og planter giver muligheder for, at grupperne kan satse på øko-turisme. Grupperne er meget opmærksomme på, at en forøget øko-turisme kan være medvirkende til at bevare og sikre en række værdifulde naturområder, da det giver indtægtsmuligheder og levegrundlag for lokalbefolkningerne. Samtlige caretakergrupper har modtaget undervisning i, hvordan man guider en tur. "Det har været utroligt givende og langt bedre end blot at skulle læse sig frem til det i en bog", siger Leah Mwangi fra Kijabe-gruppen.

I de to år, projektet har varet, er der sket vigtige fremskridt, ikke blot for selve grupperne, men også for den natur og lokalbefolkning, de arbejder for og med. Fattigdommen er dog en grundlæggende forhindring, ligesom folks mangel på uddannelse er en mægtig modstander. Selvom der er lang vej igen, vidner graden af selvopofrelse, dedikation og standhaftighed om, at caretakergrupperne i Kenya er klar til at møde fremtiden.

Patrick fra Kakamega får det sidste ord: "Det er for mange kenyanere den naturligste ting i verden at gå ud i skoven og fælde træer uden hensyn til noget som helst. Folk forstår ikke, at de dør, hvis skoven forsvinder..."





Vincent Njabini viser et bundt bæredygtigt dyrket gulerødder frem. Foto: Lene Holm

## KUNSTEN AT BRYDE TO NATURLOVE

Vincent Njabini er landmand og bor nær Kinangop plateauet. Han er dog ikke en helt almindelig landmand. Vincent fokuserer på bæredygtigt landbrug og er opmærksom på vigtigheden af at holde på regnvandet. Han har indrettet et lukket kredsløb i sin have, der er beplantet med afgrøder, der giver mest muligt afkast. "Mange vil sige at måden, jeg dyrker afgrøder på, er ekstensiv. Men når jeg ser på, hvor meget jeg får ud af det, vil jeg påstå, at det er rimeligt intensivt!" siger Vincent. Han er ekspert i at opsamle regnvand. Haven er anlagt, så den har præcis den hældning, der skal til for at regnvandet løber gennem hele haven.

Vincent sørger for, at jorden er løs, således at regnen bliver samlet op. Regnvandet hænger ved jordpartiklerne, der også sørger for, at vandet arbejder sig opad igen. Det er derfor, at Vincent bryder to naturlove: Først sørger han for, at vandet ikke forsvinder ned i jorden. Dernæst, at det arbejder sig op igen...

"Naturen og jeg hjælper hinanden", bedyrer han, "jeg har mit helt eget lukkede vandkredsløb". Faktisk er Vincents have den optimale køkkenhave. Noget også andre er begyndt at indse. Vincent og hans kone Edith underviser for tiden i alt 80 lokale landmænd i at udnytte regnvandet. Ikke bare grøntsager og frugter bliver dyrket, vigtige lægeurter bliver også plantet. Ukrudtsmidler er bandlyste i haven, og der gødes udelukkende med efterladenskaber fra kreaturer. Adspurgt, om han ikke har dårlig samvittighed over at bryde to naturlove, lyder svaret prompte: "Da planter afgiver vand-dampe, får Gud jo sit vand tilbage".

# DE OTTE IBA CARETAKERGRUPPER I PROJEKTET

## Arabuko-Soko Forest Guides Association

Gruppen er dannet omkring det største sammenhængende område, som er tilbage af de vidtstrakte kystnære skove, der før dækkede store dele af Østafrika.

Der yngler seks globalt truede fuglearter, bl.a. Sokokevæver og Sokokedværghornugle.

## Kakamega Environmental Education Programme

Denne store caretakergruppe virker i Kakamegaskoven. Skoven er noget af den sidste tilbageværende tropiske regnskov i Kenya. Den er beliggende i den vestlige del af landet og huser mange fuglearter, der ikke findes andre steder i landet. Gråpapegøje, Kæmpeturako og Brunrygget Biæder yngler f.eks. her.

## Friends of The Kinangop

Kinangop plateauet ligger lidt nord for Nairobi og er et stort område med indslag af græsslette. Gruppen arbejder for at få lokalbefolkningen til bl.a. at passe på den akut truede Kenya-sporepiber, der yngler på sletterne. Plateauet er indkranset af Aberdare bjergene og Kikuyu Escarpment Forest.

## Kijabe Environment Volunteers

Gruppen arbejder i Kikuyu Escarpment Forest, der ligger 30 km nordvest for Nairobi. Skoven trues bl.a. af illegal træfældning og huser en række fåtallige fuglearter, såsom den globalt truede Hvidbuget Stær og Kenyabjergfrankolin.

## Lake Victoria Sunset Birders

Beskæftiger sig primært med Dunga sumpen, der ligger 10 km syd for Kisumu ved Viktoriasøen. De før i tiden så vidtstrakte papyrusrørskove er truet af intensiv høst, og det har indflydelse på bestandene af en række rørskovsfugle, såsom Papyrusgonolek, Papyrus Yellow Warbler og White-winged Warbler (Har endnu ingen danske navne).

## Mukurweini Environment Volunteers

Gruppen er aktiv i området Mukurweini Valleys, der består af en række floder og åer, beliggende på den sydøstlige side af Aberdare-bjergene. Den endemiske Kenyalarmdrossel har en stærkt begrænset udbredelse, men yngler forholdsvist almindeligt i området.

## South Nandi Biodiversity Conservation Group

Arbejder i South Nandi-skoven, der før i tiden var sammenhængende med Kakamegaskoven. Turner's Eremomela, der er globalt truet, yngler i skoven, ligesom Kronørn og Rødbrystet Spurveugle, der er yderst fåtallige.

## Mt. Kenya Biodiversity Conservation Group

Gruppens aktiviteter har fokus på den nu udslukte vulkan Mt. Kenya, der dominerer landskabet i det kenyanske højland øst for Rift Valley. Jacksons Vidafinke, Østlig Bjergstær og Hunter's Cisticola yngler her, ligesom Lammegrib før i tiden var at finde i området.



Den endemiske Kenya-sporepiber yngler fåtalligt på Kinangop plateauet nord for Nairobi. Støtte fra Aage V. Jensens Fonde har muliggjort opkøbet af 30 ha græsslette i det sårbare område.

Foto: Nature Kenya (Kenyas-porepiber) og Niels Riis (Kinangop Plateau)

AF NIELS RIIS, NÆSTFORMAND I DOFS INTERNATIONALE UDVALG.



# NATURENS LOKALE FRONTLØBERE

Papyrusrør hentes langs Viktoriasøens breder og anvendes f.eks. til lokal møbelproduktion. Det er vigtigt for områdets natur og fugle, at røerne høstes på en bæredygtig måde. Foto: Lene Holm



**A**l erfaring viser, at den bedste naturbeskyttelse opnås, hvor lokalbefolkningen har forståelse for naturens betydning for dem selv og deres miljø. Hvor lokalbefolkningen oplever, at naturen har værdi for dem, og hvor lokalbefolkningen derfor er positive overfor naturens bevarelse.

DOF arbejder sammen med vores søsterorganisation Nature Kenya om et program for beskyttelse af de vigtigste fugleområder i Kenya. Heraf ligger de fleste udenfor de verdenskendte nationalparker og reservater og er derfor i dag helt eller næsten uden beskyttelse. Dette arbejde er baseret på lokale aktivitetsgrupper af frivillige, der fungerer som lokale naturvogtere og frontløbere i lokalsamfundene - caretakergrupper.

Jeg havde i oktober 2004 sammen med min kenyanske familie lejlighed til at besøge den årlige naturudstilling, Nature Fair, som Nature Kenya afholdt for Nairobis befolkning i byens forstbotaniske have. På udstillingen var der stande med repræsentanter



Samtlige caretakergrupper i projektet var repræsenteret på Nature Kenyas årlige udstilling, Nature Fair, der blev afholdt i oktober 2004 i Nairobi. Foto: Niels Riis

fra alle de otte caretakergrupper, som DOF samarbejder med. På naturudstillingen viste alle grupperne stolte eksempler på deres anstrengelser. Der blev solgt honning og masser af flot kunsthåndværk lavet af lokale materialer som trærødder, sisal og banan.

Medlemmerne af caretakergrupperne er overvejende unge mennesker mellem 20 og 30 år, som bruger en stor del af deres tid på arbejdet i grupperne. Jeg spurgte flere af dem, hvad der fik dem til at yde denne indsats? En del har gennemført sekundær skoleundervisning svarende til en dansk realeksamen og er strandet i uddannelses-systemet, hvor det er meget svært og dyrt at komme ind på de videregående uddannelser. Flere ventede og håbede for eksempel på at komme ind på et lærerseminarium.

Igennem den danske støttede del af programmet får de aktive lejlighed til at lære om moderne kommunikationsformer og mødes med folk fra de andre grupper. For mange bliver denne

træning og disse erfaringer det grundlag, som de skal bygge deres fremtidige tilværelse og karriere på.

Der er heller ingen tvivl om, at arbejdet i caretakergrupperne med de personlige oplevelser og den indflydelse på samfundsudviklingen, det giver, skaber en vis prestige i lokalsamfundene, som er attraktiv for medlemmerne, men som også rummer en risiko for, at de kan komme i et modsætningsforhold til deres medborgere.

En vigtig forudsætning for den danske del af projektet har været at sikre, at kvinder bliver inddraget i arbejdet på lige fod med mænd og får del i resultaterne. Her imod en tredjedel af de aktive er således kvinder.

Men det er ikke nemt for piger i en mandsdomineret verden at få lov til at deltage i det offentlige liv. Det kan være en hård kamp at få lov at være med og blive accepteret af mændene. Der bliver stadig blandt ældre i lokalsamfundet set skævt til, at piger omgås unge mænd på en så åbenlys og ligefrem måde. DOF's indsats gør altså ikke kun en forskel omkring fugle- og naturbeskyttelse. Vi medvirker også til udviklingen af civilsamfundet og forbedringen af de økonomiske levevilkår for befolkningen.

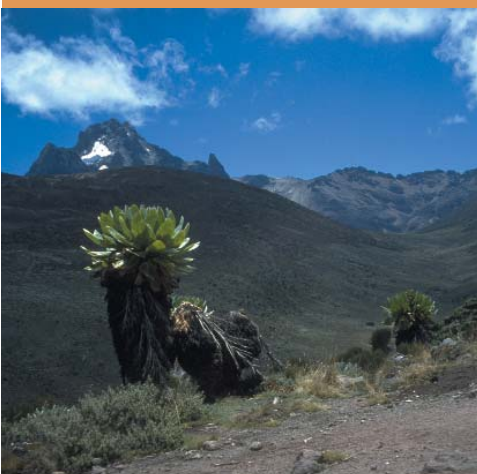


## VANDRETUR TIL MOUNT KENYA

Der findes storslåede arktiske landskaber midt i Afrika. Ækvator går gennem Mount Kenya, og her er det muligt på en dagsrejse til fods at vandre fra subtropisk og helt op til højarktisk klima i flere tusinde meters højde. Nature Kenya har en lokal caretakergruppe ved Mount Kenya, som tilbyder færdige pakketure fra tre til seks dages varighed til toppen af Afrikas næsthøjeste bjerg.

Der venter deltagerne en 25 km lang opstigning til Point Lenana i 4.985 m højde. Denne rute er den korteste og letteste, men kan kombineres med andre ruter. Selv om det siges, at der ikke længere er løver på Mount Kenya, så er der leoparder, bavianer, kafferbøfler, elefanter og enkelte næsehorn. Undervejs er der mulighed for overnatning i 3 gæstehuse, hvor dine ledsagere vil sørge for mad og anden forplejning, ligesom de vil holde øje med dit helbred, og om du begynder at få højdesyge. Køb evt. en ekstra hviledag undervejs på Mackinders Camp for højdetilpasning.

Som medlem af DOF, kan du komme på vandretur på Mt. Kenya til en særpris af 80\$ (ca. 450 dkk) per person per dag. Prisen inkluderer alt inkl. transport til og fra Nairobi. Dog skal man påregne at give guiderne drikkepenge. Læs mere på [www.summitventurekenya.4t.com](http://www.summitventurekenya.4t.com) Du kan også sende en e-mail til [sumvent@yahoo.com](mailto:sumvent@yahoo.com).



Man kan opleve højarktisk klima på toppen af Mt. Kenya! Foto: Niels Riis



Solomon Ngari fra Nature Kenya på besøg hos dansk caretakergruppe. Fra venstre er det Solomon, Thomas Vikstrøm, der er centralkoordinator for caretakerprojektet i Danmark og Pelle Andersen-Harild, der er lokalitetsansvarlig for caretakergruppen ved Roskilde Fjord. Foto: Anita Pedersen

## FRA NAIROBI TIL ROSKILDE FJORD

Nej, Solomon er ikke specielt imponeret over størrelsen på Sjællands største caretakerområde. Hjemme i Kenya er der områder, der snildt kunne opsluge Roskilde Fjord et par gange. Til gengæld er han imponeret over de kæmpestore fugleflokke, der raster på Selsø Sø, som er en del af netop det caretakerområde, der hedder Roskilde Fjord. Det er den første december 2004, og Solomon Ngari, der til dagligt arbejder for Nature Kenya, er på besøg i Danmark, hvor han bl.a. skal mødes med en caretakergruppe. Solomon er ansvarlig for implementeringen af det projekt, som DOF har i Kenya, hvor foreningen i samarbejde med Nature Kenya støtter en række caretakergrupper, der er aktive omkring otte af landets vigtigste fugleområder.

Han er derfor i dag ved Roskilde Fjord for at mødes med den lokale caretakergruppe, repræsenteret ved lokalitetsansvarlige Pelle Andersen-Harild. Selvom der er langt fra

Nairobi til Roskilde Fjord, er der mange fællesnævner, der diskuteres. Miljø- og rekreative problemer er nogle af dem, ligesom der ivrigt drøftes fugleoptællingsmetoder. Senere går turen hjem til Pelle, der serverer kaffe for den lettere forfrosne gæst, der erkender, at han nok ikke havde tilstrækkelig med tøj på til den friske vintertur rundt om fjorden...

Der drøftes videre - erfaringer deles og gode råd udveksles. At møde ligesindede og kollegaer fra andre steder i verden er stærk inspirerende og uendeligt vigtigt for, at man kan bibringe sine egne projekter nye inputs og måder at anskue tingene på. Det går begge veje. Netop på grund af gavnigheden af udvekslingsbesøg er dette et felt, der ønskes udbygget, ligesom det er et stort ønske blandt såvel kenyanske som danske caretakere. Fuglene kender som bekendt igen grænser. Det gør caretakere heller ikke!

# KENYAS FANTASTISKE FUGLELIV



Den smukke Flodørn (*Haliaeetus vocifer*) residerer ved søer i Kenya. Foto: Lene Holm

**K**enya er en fuglekiggers og naturelkers paradys. Der er registreret over 1.100 fuglearter i landet, og mange af arterne er forholdsvis nemme at opleve.

Hvad enten man står overfor de kæmpemæssige flamingoflokke ved en af natronsøerne i Rift Valley, begiver sig ud i papyrusrørskoven langs Viktoriasøens bredder, eller lister sig til et glimt af den fåtallige Brunrygget Biæder i Kakamega regnskoven,

så er den besøgende ornitolog garanteret spændende fugleoplevelser i formidable naturområder.

Variationen i fuglelivet bliver forstærket af mange arters åbenlyse liv og færden. Elegante solfugle farer graciøst fra træ til træ, væverfugle bygger kunstfærdige reder i det åbne, stærene skinner i alskens farver, og langhalede vidafinker flagrer nærmest uvirkeligt i luften. Isfugle, ellekrager, næse-

hornsfugle og spætter findes i alle afskygninger, og cisticolaer og bulbul'er sørger for udfordringer, når det gælder identificeringen. Himmelen er fyldt med svaler og sejlere, og der krydres med rovfugle. Tilbage på landjorden finder man trapper, lærker og pibere samt farverige perlehøns. Endelig må man ikke forglemme verdens største fugl, Strudsen, der bl.a. kan opleves på Masai Maras savanne.

## KAREN BLIXEN OG FUGLENE

Som det er de fleste bekendt, levede den danske forfatter og excentriker Karen Blixen i en årrække på en farm i Kenya. Da den Oscar-belønnede film "Out of Africa" i 1985 ramte alverdens biografer, var det med til at slå Blixens stjernestatus fast. Filmen, der havde Meryl Streep og Robert Redford i hovedrollerne, var bygget over Blixens gennembrudsroman fra 1938.

Filmens popularitet afstedkom, at farmen, der i mellemtiden var blevet indrettet som Blixen-museum, oplevede en sand eksplosion af gæster, og besøgstallet blev fordoblet. Og ikke nok med det. I kølvandet herpå opstod en decideret "Karen-fisering" af nabolaget. Bilvaskerier, caféer, skoler og indkøbscentre fik alle et Karen-præfiks påhæftet. Selv det i forvejen dyre kvarter omkring museet, bærer med sine fem hektar navnet Karen Estates.

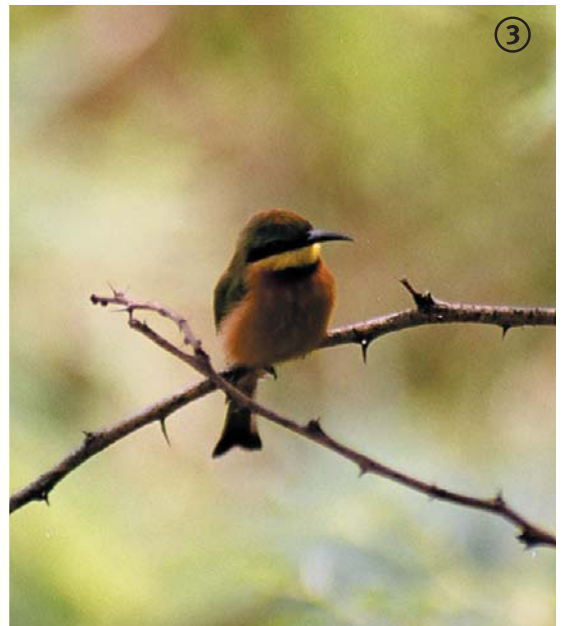
Karen Blixen var selv meget interesseret i fugle. Hun var



Karen Blixen ved sit skrivebord på farmen i Nairobi. Foto venligst stillet til rådighed af Karen Blixen Museet, Rungstedlund.

overbevist om, at den Nattergal, hun kunne nyde fra soveværelset i Rungstedlund hjemme i Danmark, var det samme individ, der sang så smukt for hende i Nairobi. I øvrigt mente Blixen, at fuglene er guds sande repræsentanter på jorden. Kun de er i stand til at begå sig til lands, til vands og i luften...





1. Marabustork (*Leptoptilos crumeniferus*) 2. Struds (*Struthio camelus*) 3. Dværgbiæder (*Merops pusillus*) 4. Koritrappe (*Ardeotis kori*) 5. Hammerhoved (*Scopus umbretta*) 6. Stribet Isfugl (*Halcyon chelicuti*) 7. Sekretærfugl (*Sagittarius serpentarius*) 8. Lille Tårnfalk (*Falco naumanni*) 9. Hvidrygget Grib (*Gyps africanus*) 10. Gulbrystet Sporepiber (*Macronyx croceus*) 11. Teitabrillefugl (*Zosterops silvanus*) 12. Lillabrystet Ellekrage (*Coracias caudata*). Alle fotos: Lene Holm, undtaget Teitabrillefugl, foto: Kasiagau/BirdLife BP Conservation Programme, Struds, foto: Lars Holst og Hammerhoved, foto: Martin Holm.



# MILJØBESKYTTELSE SKAL FORANKRES LOKALT

## Interview med Finn Thilsted, Danmarks ambassadør i Kenya

**D**anmark har ydet ulandsbistand til Kenya gennem en lang årrække. Hvad har de væsentligste indsatsområder været, og hvilken effekt har de haft?

Vi har været en hoveddonor med udviklingsbistand i Kenya, siden landet blev selvstændigt i 1963, efter at den britiske kolonimagt trak sig ud. Nogle af de indsatsområder vi fortsat er i, er landbrug, vand og undervisning. Vi har også været med til at bygge veje, og nu skal vi sætte ind med et decideret miljøprogram.

Danmarks forhold til Kenya har gennem tiden været op og ned. Det skyldes bl.a. at den demokratiske udvikling stoppede, da præsident Daniel Arap Moi kom til magten i 1978. Vi så korrupsion, vi så nepotisme. I 1991-92 opdagede vi, at der foregik omfattende svindel i Rural Development Fund (Landudviklings-fonden), hvortil Danmark donerede et betragteligt beløb. Det gjorde,



Finn Thilsted, Danmarks ambassadør i Kenya

at vi skar udviklingsbistanden ned. Samtidig følte vi ikke, at regeringen levede op til kravene om menneskerettigheder, god regeringsførelse og demokrati. Derfor lå udviklingsbistanden på omkring 50-70 mio dkr. fra begyndelsen af 1990'erne til 2002. Det var i øvrigt en periode, hvor den økonomiske udvikling for Kenya var dårlig: Nogen gange negativ, nogen gange bare nul. Det kunne befolkningen mærke på deres egen krop. I 1990 var procentdelen af

kenyanere, der levede under fattigdomsgrænsen 44 %. I dag er tallet 56 %, så kenyanerne er desværre blevet fattigere i denne periode. Dette hænger sammen med den kraftige befolkningstilvækst. Miljøet har derfor i vid udstrækning været negligeret. Naturen har ikke haft førsteprioritet.

Man er klar over, at det er begyndt at gå galt. De vandopsamlingsområder, der ligger ved f.eks. Mau Mountains er nu nøgne og træløse, så regnen river i regntiden en masse jord med sig ned af bjergsiderne, og pludselig har man så tørke igen. Det er en ond cirkel.

I 2002 gik Kenya til valg, og Moi og hans Kanu-parti måtte afgive magten efter 24 år. Det skabte håbet om et nyt Kenya. Desværre er disse store håb endnu ikke blevet opfyldt. Måske var det også en kende for optimistisk. Det er ikke nemt at foretage reformer, der kræver omstilling hos mange, og det er heller ikke nemt at omstille økonomien, der foruden nødvendig lokalomstilling også er afhængig af konkurrencen fra den store verden.

Også kampen for markedsandele er for Kenyas vedkommende blevet skærpet. Tekstilkvoterne, som hidtil har begrænset ulandenes adgang til EU's marked, er nu ophævet, og Kenya skal dermed konkurrere på lige fod overfor lande som Indien og Kina. Det er ikke nemt at ændre en dårlig økonomi til en god økonomi.

Regeringen har lavet en plan, Economic Recovery Strategy (Strategi for økonomisk opsving), hvori også miljøet indgår. Deri erkender man, at man er nødsaget til at gøre noget. Danmark besluttede i januar 2004 at give støtte til et miljøprogram, der skal løbe fra 2006 til 2010. Den samlede støtte til programmet kommer til at ligge på 100 mio. danske kr. - dvs. ca. 20 mio dkr. om året i de fem år, programmet skal køre. Danmark har besluttet, at den kenyanske miljøstyrelse, National Environmental Management Authority (NEMA) skal stå i spidsen for miljøprogrammet. De skal styre

Impala træffes almindeligt i de store nationalparker i Kenya. Foto: Finn Thilsted





*Plettet Hyæne hører til ådselsæderne. Ofte ser man dem i kamp med andre ådselsædere om resterne af et bytte. Denne hyæne er dog foreviget i en stille stund. Foto: Finn Thilsted*



miljøregulativerne og lave strategiske planer for, hvordan miljøet skal beskyttes og forbedres. Resultaterne skal derefter ud i distrikterne, da tingene skal forankres lokalt. Arbejdet for at skabe og støtte lokale miljøprojekter skal decentraliseres. Alt dette skal gerne bevirke, at lokalbefolkningen bliver engageret i miljøtænkning og miljøaktiviteter, hvilket igen skal føre til, at disse mennesker, der tillige er de fattige mennesker, også får en fattigdomsbekæmpende vinkel ind i projekterne

*I lyset af, at DOF og Nature Kenya allerede har eksisterende lokalt forankrede fattigdomsbekæmpende miljøprojekter i gang, ser du så disse organisationer som brikker i implementeringen af ovennævnte projekt?*

Ja, det er derfor, jeg nævner det.

Projekterne skal jo netop foregå lokalt, så hvis lokalbefolkningen støtter DOF og Nature Kenya, så er det bare at gå til de lokale myndigheder og få penge sat til side til at skrue et sådant projekt sammen, så jeg ser helt klart et sammenspil. Det er lokalbefolkningen, der skal komme op med ideerne til en forbedret miljøforvaltning og nye miljøprojekter, og det skal de givet have nogen til at hjælpe sig med. Og der kan såvel DOF som Nature Kenya sagtens komme ind og være med.

Danida er ikke i hele Kenya. Der er udvalgt 18 distrikter i landets sydøstlige del. Det har vi gjort, fordi vi i forvejen opererer der. Danmark har et stort landbrugsprogram, der skal sættes i gang, ligesom vi allerede har et stort vandprogram kørende i såkaldte ASAL områder: Arid and Semi Arid Land Areas (tørre og delvist tørre landområder).

Dele af befolkningen er blevet tvunget til disse tørre områder i deres søgen efter jord. Hvis ikke man beskytter disse halvtørre områder, så får man dem gjort til ørken. Så det handler også her om at finde balancen mellem, hvad man skal dyrke, hvor mange der kan leve her, hvordan skal der græsses osv. Til forskel fra Rift Valley, hvor de rige mennesker bor, er folk her utroligt fattige, og

betingelserne er i sandhed barske.

En anden komponent i miljøprogrammet er kystzone administration, hvor vi vil lave klare retningslinjer for den integrerede kystzonepolitik. Det drejer sig om at få lokalbefolkningen inddraget i projekter, der sigter på at undgå yderligere ødelæggelser af de nationale kystzoner, der er vigtige - også for turismen og fiskeriet.

Det kan måske umiddelbart synes som om, der ikke her er tale om decideret naturforvaltning, men National Environmental Management Authority arbejder i høj grad med naturforvaltning, og Danmark har i mange år taget højde for naturen i sine projekter, ikke mindst i landbrugssektoren i Kenya, som er en fast sektor i Danmarks udviklingsaktiviteter.

I vandprogrammet har der været tale om kapacitetsopbygning af institutioner, som bl.a. har til formål at sikre en bedre vandforvaltning og dermed også en bedre styring af vandopsamlingsområderne. Hvor vandprogrammet allerede er i fuld sving, så er miljøprogrammet udarbejdet og skal nu godkendes i DANIDA's styrelse. Dette forventes gjort ultimo 2005, således at projektet kan tage sin start i 2006.

*Hvad er din personlige mening om de projekter, som DOF har i Kenya?*

DOF har været og besøge mig og har forklaret mig om projekterne, og jeg er derigen kommet i kontakt med foreningens lokale samarbejdspartner, Nature Kenya. Det har jeg været meget glad for. Endvidere arrangerede Nature Kenya og de lokale grupper en Nature Fair i oktober 2004. Den blev afholdt i den botaniske have i Nairobi. Den var jeg ude og besøge, og det var meget interessant og lærerigt. Samtidig var arrangementet et klart udtryk for det, der skal til; nemlig at lokalbefolkningen inddrages og er den bærende kraft i miljøprojekterne. Det er tydeligt, at grupperne var dybt engagerede i miljøspørgsmålet, hvilket man bestemt ikke skal tage for givet. Mange NGO'er har arbejdet med gode projekter, men uden at have haft den nødvendige folkelige forankring og opbakning, så det er langt fra altid lykkedes på så flot vis, som i dette projekt. Det har i det hele taget været meget svært at skabe medlemsbaserede NGO'er med en stor folkelig opbakning i Kenya. Den lokale og folkelige forståelse og indsigt i miljøspørgsmålet er og bliver af afgørende betydning.

**NATURE KENYA** er den kenyanske BirdLife partner og blev grundlagt i 1909. Det gør Nature Kenya til den ældste miljøorganisation i Afrika.

Foreningens hovedformål er at udbrede kendskabet til dyr og natur i Østafrika og at arbejde for beskyttelsen af samme. Dette arbejde foregår under mottoet "connecting nature and people".

Her følger en række af Nature Kenya's kerneaktiviteter.

- Uddannelse og oplysning. Ugentlige fugleture i Nairobi samt månedlige udflugter og foredrag. Arrangementer, såsom World Birdwatch og samarbejde med såvel statslige, som ikke-statslige institutioner og organisationer (som f.eks. DOF).

- Publikationer: Tidsskriftet Nature, The EANHS Bulletin, Kenya Birds, Ballya, Tree News og et månedligt nyhedsbrev.

- Caretakerprojekter, som f.eks. Friends of The Kinangop, Lake Victoria Sunset Birders og Kijabe Environmental Volunteers, der er aktive i lokalområderne ved nogle af Kenyas vigtigste naturområder.

- Internationale naturbeskyttelsesprojekter, såsom udpegnin-gen af Important Bird Areas (IBA's) - vigtige fugleområder, der sigter på at beskytte biodiversiteten (artsrigdommen), ved at udpege og sikre områder, der er vigtige for fugle samt andre dyr og planter.



For yderligere oplysninger kontakt:  
 Nature Kenya, P O Box 44486, GPO 00100 Nairobi  
 Tlf: +254 20 3749957  
[info@naturekenya.org](mailto:info@naturekenya.org) [www.naturekenya.org](http://www.naturekenya.org)

**DANSK ORNITOLOGISK FORENING DOF**-BirdLife Danmark er en medlemsbaseret fugle- og naturbeskyttelsesorganisation, der blev etableret i 1906. Foreningens formål er at arbejde for bevarelsen af alverdens biologiske artsrigdom gennem en bæredygtig forvaltning af de naturlige ressourcer. Foreningen tæller i dag c. 13.000 medlemmer, og har lokalafdelinger i samtlige af landets amter (hovedstadsregionen dog kun én). DOF har siden midten af 80'erne været involveret i internationale aktiviteter. DOF er den danske partner af BirdLife International, og foreningens internationale engagement bygges på samarbejde med søsterorganisationer indenfor følgende områder:

- Identifikation af de vigtigste områder for biodiversitet
- Indsamling og bearbejdning af biologiske data
- Udarbejde og implementere forvaltningsplaner

- Kapacitetsopbygning af vores søsterorganisationer
- Udarbejde og etablere undervisningsprogrammer
- Implementere integrerede udviklings- og naturforvaltningsprojekter

Udover hovedforeningen, rummer DOF også Naturbutikken, som sælger friluftsudstyr samt Fugleværnsfonden, en selvstændighed fond der ejer 18 reservater rundt omkring i Danmark.

For yderligere information kontakt:  
 Dansk Ornitologisk Forening  
 Vesterbrogade 138-140  
 DK-1620 København V  
 Tlf. 33 31 44 04 · Fax. 33 31 24 35 · [dof@dof.dk](mailto:dof@dof.dk) · [www.dof.dk](http://www.dof.dk)